Lietas Nr. C24096200
Lietas arhīva Nr. CA-0004-15/12

**SPRIEDUMS**
**Latvijas Republikas vārdā**

**2015.gada 26.janvārī**

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

sēdes priekšsēdētāja, tiesnese Anna Mihailova

tiesnese Inta Jēkabsone

un tiesnese Iveta Stuberovska

ar sekretāri Eviju Jurkevicu

atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ un /pers. C/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Ogres rajona tiesas 2001.gada 2.marta spriedumu.

**Aprakstošā daļa**

2000.gada 2.augustā Ogres rajona tiesā saņemts /pers. A/ (turpmāk arī – prasītāja) prasības pieteikums pret /pers. B/ un /pers. C/ (turpmāk arī – atbildētāji) par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu, kurā, ņemot vērā 2001.gada 23.februāra prasības papildinājumus un saskaņā ar Civillikuma 1., 90.pantu, 91.panta otro punktu, 94.pantu, 118.panta pirmo daļu, 2003., 2006., 2010., 1067., 1068. un 1415.pantu lūgts tiesu:

1. Atzīt par spēkā neesošu traktortehnikas pārdošanas – pirkšanas līgumu, kas tika noslēgts 200.gada 12.jūnijā starp /pers. B/ un /pers. C/ par traktora Walmet 832, reģ. Nr./numurs/pārdošanu, ko apliecināja Valsts tehniskās uzraudzības inspekcijas Ogres rajona reģiona daļas vadītāja /pers. D/;

2. Piedzīt prasītājas laba no atbildētājiem visus tiesas izdevumus (lietas 3., 87.-88.lapa).

No Ogres rajona tiesā saņemtajiem 2001.gada 1.marta atbildētājas /pers. C/ paskaidrojumiem ir redzams, ka atbildētāja prasību neatzīst (lietas 101.-103.lapa).

Ar Ogres rajona tiesas 2001.gada 2.marta spriedumu /pers. A/ prasība pret /pers. B/ un /pers. C/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu noraidīta.

Pirmās instances tiesa spriedumā norādījusi, ka tiesā prasītāja nepierādīja, ka atbildētāja /pers. C/ zināja, vai viņai vajadzēja zināt, ka traktora Walmet 832, v./numurs/ īpašnieks, bez atbildētāja /pers. B/, ir arī cita persona, līdz ar to, pamatojoties uz Civillikuma 122.panta nosacījumiem atbildētāja /pers. C/ uzskatāma par labticīgu ieguvēju, jo tiesas sēdē pilnībā tika pierādīts, ka minētais traktors bija reģistrēts uz atbildētāja /pers. B/ vārda, reģistrācija notika atbilstoši Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas rīkojuma Nr.134 prasībām, kas izdots 1996.gada 26.septembrī.

Tāpat pirmās instances tiesa norādījusi, ka prasītāja neko nedarīja, lai pildītu minētā rīkojuma 5.punkta prasības, tas ir, lai šo traktoru reģistrētu, kā rīkojumā noteikts, īpašnieka vārda, t.i., prasītājas vārda, ne arī tas, ka šis traktors būtu vairāku līdzīpašnieku īpašums, kas būtu apliecināts pie notāra vai cita Civillikuma 1474.pantā norādītā persona.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka prasītāja neapstrīdēja, ka traktors tiek reģistrēts uz /pers. B/ vārda, tātad tam piekrita.

Pastāvot šādiem apstākļiem, pirmās instances tiesa konstatēja, ka atbildētāja /pers. C/ nevarēja zināt un viņai nevajadzēja zināt, ka bez /pers. B/ traktors pieder arī citai personai, kuras piekrišana būtu nepieciešama darījumam ar traktoru Walmet 832.

Līdz ar to pirmās instances tiesa secinājusi, ka traktora pārreģistrācija notikusi likumīgi saskaņā ar minētā rīkojuma 7.punkta nosacījumiem, līdz ar to darījums ar traktoru Walmet 832, v./numurs/uzskatāms par pamatotu un likumīgu, atbildētāja /pers. C/ atzīstama par labticīgu ieguvēju, un prasība noraidāma (lietas 125.-126.lapa).

Par minēto spriedumu apelācijas sūdzību 2001.gada 21.martā iesniedza prasītāja /pers. A/, lūdzot apmierināt prasību un piedzīt no atbildētājiem tiesāšanās izdevumus.

Apelatore norādījusi, ka tiesa nav pienācīgi izvērtējusi visus lietas faktiskos apstākļus un pierādījumus. Proti, prasītājas ieskatā, ir pierādīts, ka prasītāja traktoru iegādājās par saviem līdzekļiem un atbildētājs /pers. B/ reģistrēja traktoru uz sava vārda bez prasītājas piekrišanas, zinot, ka nevar pretendēt uz traktora īpašuma tiesībām. Turklāt, ņemot vērā, ka apstrīdētā darījuma slēgšanas brīdī laulība nebija šķirta, atbildētājs nebija tiesīgs brīvi pārdot traktoru.

Apelatore norāda, ka pirms darījuma noslēgšanas atbildētājiem bija viena kopīga dzīvesvieta un saimniecība, kas pierāda, ka darījums noslēgts ar nodomu apiet prasītājas intereses, proti – ļaunticīgi.

Tāpat norādīts, ka atbildētājs tiesā nav iesniedzis pierādījumus, ka traktors ir iegādāts par atbildētāja līdzekļiem, turklāt viņam nav traktorista tiesību.

Tāpat nav pamatots tiesas atzītais, ka prasītāja nav iebildusi pret traktora reģistrāciju uz /pers. B/ vārda (lietas 128.lapa).

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2002.gada 11.novembra lēmumu lietā nolemts apturēt tiesvedību līdz likumīgā spēkā stāsies tiesas spriedums /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ un /pers. C/ par īpašuma tiesību atzīšanu (lietas 142.-143.lapa).

Uz 2015.gada 12.janvāra tiesas sēdi puses nav ieradušās, par tiesas sēdes laiku un vietu pusēm paziņots atbilstoši Civilprocesa likuma noteikumiem.

Lietā saņemts prasītājas iesniegums, ar lūgumu izskatīt lietu bez viņas un pārstāvja klātbūtnes tiesas sēdē, norādot, ka prasītājas patstāvīgā dzīvesvieta nav Latvijas Republikā (lietas 160.lapa).

No atbildētājiem ziņu par neierašanās iemesliem nav.

Nekonstatējot Civilprocesa likuma 209., 210.pantā noteiktos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai, Civillietu tiesas kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 156.panta pirmo daļu uzskata par iespējamu lietu izskatīt bez pušu piedalīšanās tiesas sēdē.

Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2015.gada 12.janvāra protokollēmumu lietā atjaunota tiesvedība.

**Motīvu daļa**

Pārbaudījusi lietas materiālus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

No lietas materiālos esošā 2000.gada 12.jūnija Traktortehnikas pārdošanas – pirkšanas līguma (lietas 33.lapa) redzams, ka atbildētājs /pers. B/ ir pārdevis atbildētājai /pers. C/ traktoru Walmet 832.

No lietas materiālos esošā apliecinājuma (lietas 104.lapa) redzams, ka /pers. B/ ir saņēmis no /pers. C/ Ls 3500 par pārdoto traktoru Walmet 832.

No lietas materiālos esošā Izraksta no sprieduma (lietas 82.lapa) redzams, ka 2000.gada 10.oktobrī tika šķirta laulība starp prasītāju /pers. A/ un /pers. B/.

No minētā secināms, ka uz darījuma noslēgšanas brīdi atbildētāji, /pers. A/ un /pers. B/ sastāvēja reģistrētā laulībā.

Lietā nav strīda, ka Traktors Walmet 832 tika iegādāts laulības laikā un tas tika reģistrēts uz atbildētāja /pers. B/ vārda.

Tomēr lietā pastāv strīds, vai /pers. B/ bija tiesības traktoru atsavināt atbildētājai /pers. C/, kā arī vai pēdējai bija jāzina, vai traktors ir bijis pārdevēja atsevišķa manta vai kopmanta, kurai nepieciešama otra laulātā piekrišana.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta otro daļu fakti, kas nodibināti ar likumīgā spēkā stājušos spriedumu vienā civillietā, nav no jauna jāpierāda, iztiesājot citas civillietas, kurās piedalās tās pašas puses.

No Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2010.gada 29.novembra sprieduma, kas stājies spēkā 2012.gada 29.februārī, redzams, ka traktors Valmet 832 tika iegādāts par prasītājas atsevišķiem līdzekļiem.

Saskaņā ar Civillikuma 94.panta trešo un ceturto daļu *(redakcijā, kas bija spēkā uz 2000.gadu),* lai laulātais ar viņa pārvaldībā un lietošanā esošajām otra laulātā mantiskajām vērtībām varētu rīkoties tā, ka viņa rīcība pārsniegtu parastās pārvaldības un lietošanas robežas, viņam jāizprasa otra laulātā piekrišana.

Trešo personu interesēs pieņemams, ja pretējais nav ierakstīts mantisko attiecību reģistrā, ka šāda piekrišana bijusi, izņemot gadījumus, kad trešās personas zinājušas vai tām vajadzēja zināt, ka piekrišanas nav bijis, vai kad manta, ar kuru viens laulātais rīkojies, ir tāda, kas acīmredzami pieder otram.

Ņemot vērā, ka laulības laikā par prasītājas atsevišķiem līdzekļiem iegādātais traktors tika reģistrēts uz atbildētāja /pers. B/ vārda, Civillietu tiesas kolēģija secina, ka tas tika nodots /pers. B/ pārvaldībā. Atzīme par to, ka laulātās piekrišana rīcībai ar šo mantu nav tikusi dota, mantisko attiecību reģistrā ierakstīta netika. Tādēļ trešo personu interesēs, proti, atbildētājas /pers. C/ interesēs, atzīstams, ka šāda piekrišana ir bijusi. Pierādījumi, ka /pers. C/ ir zinājusi vai tai ir vajadzējis zināt, ka piekrišanas nav bijis, pierādījumi lietas materiālos iesniegti netika.

Līdz ar to, pastāvot šādiem apstākļiem, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka nav pamata atzīt par spēkā neesošu 2000.gada 12.jūnija Traktortehnikas pārdošanas – pirkšanas līgumu.

Turklāt, kā redzams no Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2010.gada 29.novembra sprieduma, kas stājies spēkā 2012.gada 29.februārī, prasītāja ir izmantojusi savas tiesības, un ar tiesas spriedumu viņai ir piedzīti zaudējumi no atbildētāja /pers. B/, kas tai radušies sakarā ar to, ka pēdējais rīcībai ar laulātās mantu nav izprasījis piekrišanu atbilstoši Civillikuma 94.panta trešajai daļai.

Tādējādi atzīstams, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pirmās instances tiesas spriedumā secinājumi ir izdarīti pamatoti.

**Rezolutīvā daļa**

Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 189.-193., 430., 432.-434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

**nosprieda:**

noraidīt /pers. A/ prasību pret /pers. B/ un /pers. C/ par darījuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 (trīsdesmit) dienu laikā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

**Tiesas sēdes priekšsēdētāja** **Anna Mihailova**

**Tiesnese** **Inta Jēkabsone**

**Tiesnese** **Iveta Stuberovska**